

การประเมินความต้องการจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุ ที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง

Needs Assessment of Health Care for Elderly People Living with Chronic Illnesses

ยมนา ชนะนิล* สุนันทา ครองยุทธ ญัฐนันท์ คำพิริยะพงศ์ อรทัย บุญชูวงศ์ เพ็ญพักตร์ ไชยสงเมือง

Yommana Chananin* Sununta Krongyuth Nattanun Kumpiriyapong

Orathai Boonchuwong Penpuk Chaisongmuang

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อุบลราชธานี ประเทศไทย 34190

Faculty of Nursing, Ubon Ratchathani University, Ubon Ratchathani, Thailand, 34190

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง กลุ่มตัวอย่างคือผู้ปฏิบัติงานด้านการดูแลผู้สูงอายุ 34 คน ผู้ดูแลผู้สูงอายุ 30 คน และผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง 30 คน คัดเลือกแบบเจาะจงผู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง ประกอบด้วย แบบประเมินความต้องการจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังของผู้ปฏิบัติงาน ผู้ดูแลผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง มีค่าสัมประสิทธิ์โคเฮนแคปปา เท่ากับ .89, .84 และ .84 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์เนื้อหา และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังในชุมชนของแต่ละกลุ่ม มีดังนี้ 1) ผู้ปฏิบัติงานต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนมากที่สุด (PNI modified = 0.352) 2) ผู้ดูแลต้องการคู่มือการดูแลผู้สูงอายุ วิธีการจัดการภาวะเจ็บป่วย ที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุมากที่สุด (PNI modified = 0.444) 3) ผู้สูงอายุต้องการเทคโนโลยีสื่อสารข้อมูลข่าวสาร ด้านสุขภาพที่สามารถแจ้งเตือนได้ตรงกับความต้องการ มากที่สุด (PNI modified = 0.352) ดังนั้นการดูแลผู้สูงอายุ ที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังควรคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การจัดการระบบสารสนเทศเทคโนโลยีตอบสนองต่อความต้องการข้อมูลด้านสุขภาพเข้าถึงง่าย ผู้สูงอายุ ผู้ดูแล สมาชิกในครอบครัว และประชาชนในชุมชนควรได้รับการส่งเสริมเรื่องหลักการดูแลและวิธีการจัดการภาวะเจ็บป่วย

คำสำคัญ: ประเมินความต้องการจำเป็น, ผู้สูงอายุ, ภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง, การดูแล, ชุมชน

Abstract

This descriptive research aimed to assess the needs for looking after elderly people living with chronic illnesses. The participants were 34 healthcare personnel, 30 caregivers for the elderly, and 30 elderly people living with chronic illnesses. They were selectively chosen based on specific criteria. Data was collected through in-depth interviews and focus group discussions, using a structured interview format, an assessment tool for care needs of elderly people living with chronic illnesses which designed for healthcare personnel, caregivers and elderly individuals with chronic illnesses. The Cohen's Kappa coefficients among these instruments were .89, .84, and .84, respectively. Data were analyzed using descriptive statistics, content

Corresponding Author: *E-mail: yommana.c@ubu.ac.th

วันที่รับ (Received) 21 ก.ค. 2567 วันที่แก้ไขเสร็จ (Revised) 9 พ.ย. 2567 วันที่ตอบรับ (Accepted) 23 พ.ย. 2567

analysis, and a modified priority needs index. The findings revealed that care needs for elderly individuals with chronic illnesses in the community for each group were divided into three key areas. First, the healthcare personnel desired the highest level of community involvement (PNI modified = 0.352). Second, caregivers needed the most comprehensive guide on elderly care and methods for managing the health conditions affecting the elderly (PNI modified = 0.444). Finally, elderly individuals needed the most effective communication technology for health information that provided alerts tailored to their needs (PNI modified = 0.352). Thus, caring for elderly individuals with chronic illnesses should consider the involvement of all sectors. Health information technology systems that meet needs should be easily accessible. Elderly individuals, caregivers, family members, and community members should be promoted regarding the principles of care and methods for managing health conditions.

Keyword: Need Assessment, Older Adult, Chronic Illness, Caring, Community

บทนำ

จากสถานการณ์การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ปัจจุบันทำให้ปัญหาและความต้องการทางสุขภาพเพิ่มขึ้นตามไปด้วยโดยเฉพาะภาวะเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังที่ต้องการการดูแล ภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังในผู้สูงอายุเป็นความท้าทายที่สำคัญทางสาธารณสุขของทุกประเทศทั่วโลก รวมทั้งในประเทศไทยเนื่องจากภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังส่งผลกระทบทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และเศรษฐกิจของผู้สูงอายุและผู้ดูแลในปี พ.ศ. 2571 คาดการณ์ว่าประเทศไทยจะมีผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปกว่า 1 ใน 4 ของประชากรทั้งหมด¹ ผลกระทบสำคัญด้านสาธารณสุขที่ตามมา ได้แก่ อัตราการพึ่งพิง (dependency ratio) เพิ่มขึ้น ปัญหาผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งอาศัยอยู่ตามลำพังมากขึ้น ภาวะเจ็บป่วยโรคเรื้อรังเพิ่มมากขึ้นกระทบต่อปัญหาค่าใช้จ่ายการรักษาพยาบาลของประเทศมีความต้องการบุคลากรที่มีทักษะด้านการดูแลผู้สูงอายุและการจัดบริการด้านสุขภาพเพิ่มขึ้น ผลกระทบดังกล่าวเกิดขึ้นทั้งในระดับหน่วยงานระบบบริการและระดับชาติซึ่งปัจจุบันภาครัฐยังไม่สามารถจัดการได้อย่างครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายและบุคลากรไม่เพียงพอต่อการจัดการสภาพปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุ¹ จากลักษณะบริการสุขภาพที่ออกแบบเพื่อการดูแลภาวะเจ็บป่วยเฉียบพลัน และสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมามีจำนวนเตียงในโรงพยาบาลมีจำนวนจำกัดและความพยายามในการลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลโดยการจำหน่ายผู้ป่วยเร็วขึ้น รวมทั้งการปฏิรูประบบสุขภาพการจัดรูปแบบการให้บริการสุขภาพแก่ประชาชนที่เป็น

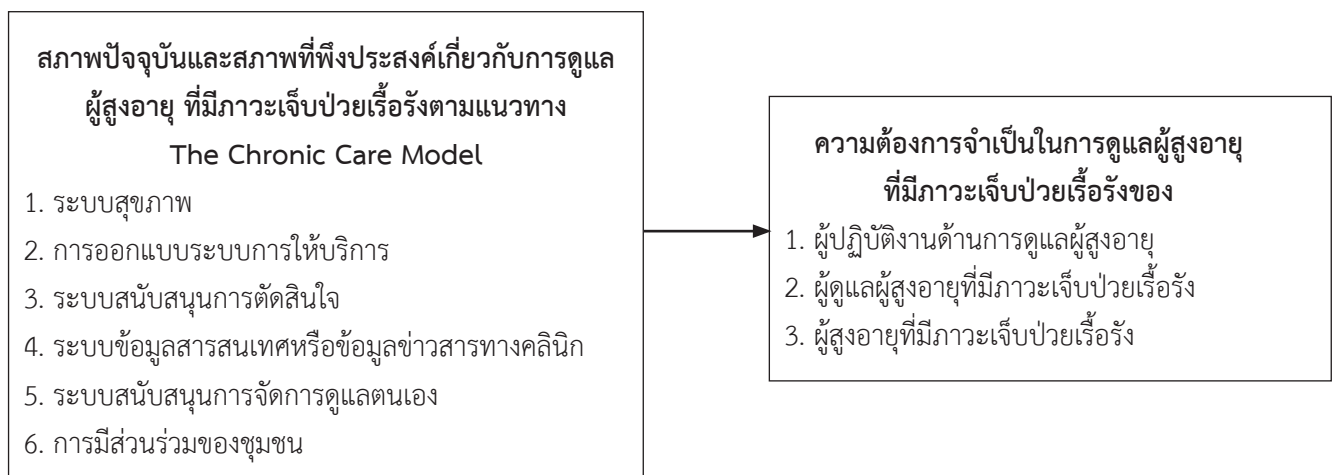
องค์รวมผสมผสานและต่อเนื่องเชื่อมโยงกันระหว่างสถานพยาบาลในระดับต่างๆ การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังที่บ้านเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อการดูแลต่อเนื่องจากสถานบริการเชื่อมโยงถึงชุมชนหากแต่แบบแผนการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวของสังคมไทยปัจจุบันเป็นการดูแลโดยผู้ดูแลในครอบครัว การดูแลอยู่ภายใต้เงาใจของความกตัญญูและผู้ดูแลเองส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการดูแล² ผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังเกิดความยากลำบากหลายด้านในการดำเนินชีวิตประจำวัน ครอบครัวและชุมชนเป็นหน่วยทางสังคมระบบรากฐานของการยึดโยงผู้คนเข้าด้วยกัน ความสัมพันธ์ภายในชุมชนและอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันย่อมกระทบต่อผู้ดูแลและผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังเช่นกัน

ผลการประเมินการจัดบริการด้านสุขภาพผู้สูงอายุของกระทรวงสาธารณสุข พบว่า การดำเนินงาน ด้านผู้สูงอายุยังเป็นไปด้วยความล่าช้าเมื่อเทียบกับอัตราการเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุในประเทศ รวมทั้งการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุยังไม่ผ่านเป้าหมายตามเกณฑ์ชีวิตและอัตราของผู้สูงอายุที่มีสุขภาพดี (healthy aging) ของไทยยังต่ำกว่าเป้าหมาย¹ การดูแลผู้สูงอายุในชุมชนจะประสบความสำเร็จนั้นจึงไม่ได้เกิดจากบุคลากร ทางสาธารณสุขอย่างเดียว แต่เป็นการร่วมคิดร่วมทำของหลายภาคส่วนเมื่อนำศักยภาพของแต่ละองค์กรมาช่วย จะทำให้สามารถดูแลสุขภาพของประชาชนในชุมชนได้อย่างครอบคลุม³ การศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังในชุมชนจึงเป็นความจำเป็น ซึ่งการประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการ

การที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาระบบหรือองค์กรให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยกำหนดแนวทางแก้ไขสิ่งที่ต้องการจำเป็นให้ถึงเป้าหมายแล้วหาช่องว่างระหว่างสภาพที่เกิดขึ้นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็นเพื่อแก้ไขจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาจัดเรียงลำดับความสำคัญ ความเร่งด่วน และความเหมาะสมเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาต่อไป⁴ จะทำให้การจัดการการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงและเป็นความต้องการตามบริบทของพื้นที่ เห็นช่องว่างชัดเจนในการแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังในชุมชน
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังในชุมชน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน มีนาคม - พฤษภาคม 2565 โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (in-depth interview) และกระบวนการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาในชุมชนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย 1) บุคคลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วย

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษานี้ใช้แนวคิดการประเมินความต้องการจำเป็นโดยประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังภายใต้กรอบแนวคิดการดูแลผู้ป่วยเรื้อรัง (chronic care model) ซึ่งมีองค์ประกอบหลักของรูปแบบการดูแลโรคเรื้อรัง 6 องค์ประกอบ⁵ ได้แก่ 1) ระบบสุขภาพ (health system) 2) การออกแบบระบบการให้บริการ (delivery system design) 3) ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (decision support) 4) ระบบข้อมูลสารสนเทศหรือข้อมูลข่าวสารทางคลินิก (clinical information systems) 5) ระบบสนับสนุนการจัดการดูแลตนเอง (self-management support) 6) การมีส่วนร่วมของชุมชน (community) กรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้แสดงได้ดังภาพที่ 1

หรือผู้ปฏิบัติงานใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล 1 คน แพทย์ผู้ทำการรักษาในคลินิกโรคเรื้อรัง 1 คน พยาบาลวิชาชีพ 1 คน เจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานด้านการดูแลผู้สูงอายุขององค์กรปกครองท้องถิ่น 1 คน ผู้ช่วยเหลื่อมดูแลผู้สูงอายุ (care giver: CG) 4 คน และ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จาก 13 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 2 คน รวม 26 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ประชากรหลักร้อยละ 15 จาก อสม. ทั้งหมด 168 คน รวมบุคคลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังทั้งหมด 34 คน 2) บุคคลที่มีประสบการณ์การดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังใน

ครอบครัวหรือผู้ดูแล จำนวน 30 คน และ 3) ผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังในชุมชน จำนวน 30 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ประชากรหลักร้อยละ 15 และใช้การสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลากจากผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังทั้งหมด 193 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้างประกอบด้วยชุดคำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาอุปสรรค ความต้องการในการพัฒนาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน ผู้ดูแล และผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังในชุมชน แบบสัมภาษณ์แต่ละกลุ่มแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และส่วนที่ 2 ประเมินความต้องการจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังในชุมชน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมครอบคลุมองค์ประกอบหลักรูปแบบการดูแลโรคเรื้อรัง 6 ด้าน ประกอบด้วยคำถามปลายเปิดสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาอุปสรรคและความต้องการในการพัฒนาเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง และคำถามปลายปิดสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง ดังนี้ 1) แบบประเมินความต้องการจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังของผู้ปฏิบัติงาน 36 ข้อ 2) แบบประเมินความต้องการจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังของผู้ดูแล 12 ข้อ และ 3) แบบประเมินความต้องการจำเป็นในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง 12 ข้อ โดยกำหนดค่าน้ำหนักของคะแนนความคิดเห็นตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่ พึงประสงค์ 5 ระดับ ดังนี้ 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด 4 หมายถึง ระดับมาก 3 หมายถึง ระดับปานกลาง 2 หมายถึง ระดับน้อย และ 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด การแปลความหมายของค่าคะแนน 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำเครื่องมือทั้งหมดที่พัฒนาขึ้นตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ผ่านผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาล จำนวน 2 ท่าน และด้านการสร้างเครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ท่าน และนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ โดยแบบประเมินความต้องการจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังในชุมชนของผู้ปฏิบัติงาน แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังของผู้ดูแล และแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of congruence: IOC) รายข้ออยู่ระหว่าง .60 -1.00 จึงนำไปทดลองเก็บข้อมูล (try out) สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 5 คน โดยใช้ผู้ประเมิน 2 คน และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินโดยหาค่าสัมประสิทธิ์โคเฮนแคปปา (Cohen's kappa coefficient) มีค่าเท่ากับ .89, .84 และ .84 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยนี้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ในมนุษย์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี รหัสจริยธรรมเลขที่ UBU RCE 156/2564 วันที่ให้การรับรอง 5 มกราคม 2565 – 4 มกราคม 2566 ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมชี้แจงรายละเอียดวัตถุประสงค์การวิจัย ประโยชน์ของการวิจัยและสิทธิที่จะปฏิเสธการเข้าร่วมด้วยตนเอง และการนำเสนอผลการวิจัยภาพรวม ไม่มีผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่างและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ บุคคลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ผู้ดูแลและผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังใช้การสนทนากลุ่ม (focus group)

การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไปใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) ข้อมูลสภาพปัญหาอุปสรรค และความต้องการในการพัฒนาเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และ 3) ข้อมูลความต้องการจำเป็นใช้การวิเคราะห์ดัชนีความสำคัญ

ของลำดับความต้องการจำเป็น (modified priority needs index: PNI modified)

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาอุปสรรคในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังในชุมชน 3 ประเด็นหลักสำคัญ ได้แก่ 1) ด้านบุคลากรไม่เพียงพอต่อความต้องการในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง ครอบครัวขาดผู้ดูแล ฐานะทางเศรษฐกิจค่าใช้จ่ายในการรักษา รวมถึงขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์และการสนับสนุนที่เพียงพอ 2) ด้านความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง ขาดคู่มือเอกสารการดูแลและจัดการตนเองเบื้องต้นสำหรับผู้สูงอายุกรณีเจ็บป่วยสารสนเทศที่เข้าถึงง่ายสำหรับผู้สูงอายุ รวมทั้งสภาพร่างกายของผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังซึ่งเป็นอุปสรรคในการดูแล เช่น การได้ยินและการมองเห็นลดลง เป็นต้น 3) ด้านการมีส่วนร่วมของสังคม สภาพชุมชนและสังคมที่ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง ขาดการส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรมชัดเจน และสภาวะด้านจิตใจของผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยท้อแท้ สิ้นหวัง บางรายซึมเศร้าจากการอาศัยอยู่โดยลำพัง

2. ความต้องการในการพัฒนาเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังในชุมชนตามมุมมองของผู้ปฏิบัติงาน ผู้ดูแล และผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุ โดยเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ผู้สูงอายุ แนะนำข้อมูลด้านสุขภาพ การดูแลตัวเองและการจัดการปัญหาสุขภาพด้วยตนเองในภาวะเจ็บป่วยเพื่อให้สามารถดูแลตัวเองเบื้องต้น

จัดอบรมแนวทางปฏิบัติการดูแลผู้สูงอายุให้กับชุมชนหรือครอบครัว เพื่อให้คนในชุมชนมีความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ และมีระบบข้อมูลสารสนเทศหรือข้อมูลข่าวสารทางคลินิกที่ผู้สูงอายุและผู้ดูแลผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ 2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ครอบครัว และภาคีเครือข่ายต่างๆ ในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน มีแกนนำสุขภาพชุมชนและองค์กรประสานงานที่เข้มแข็ง จัดตั้งกลุ่มหรือชมรมสุขภาพทุกหมู่บ้าน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้จัดกิจกรรมร่วมกัน รวมถึงใช้ทรัพยากรที่มีในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ 3) การสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ มีระบบการให้บริการผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง การจัดการระบบสุขภาพที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมนำมาปฏิบัติได้และให้บริการรวดเร็ว เพิ่มบุคลากรทางการพยาบาลประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพเพื่อการดูแลที่ทั่วถึงมีการติดตามเยี่ยมได้อย่างต่อเนื่องและมีนวัตกรรมเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการดูแล

3. ความต้องการจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง ความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังของผู้ปฏิบัติงาน ผู้ดูแล และผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังมีดังนี้

3.1 ความต้องการจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังของผู้ปฏิบัติงานจำแนกตามลักษณะการปฏิบัติงาน 1) เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล แพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่หน่วยงาน อบต. และ 2) ผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุ (CG) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์เรียงลำดับความสำคัญของข้อมูล (PNI modified) ความต้องการจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังของผู้ปฏิบัติงานจำแนกตามลักษณะการปฏิบัติงาน

รายการประเมินความต้องการจำเป็น	เจ้าหน้าที่สาธารณสุข (n=4)		CG, อสม. (n=30)	
	PNI modified	ลำดับ	PNIPNI modified	ลำดับ
1. ระบบสุขภาพ (health system)	.217	6	.071	4
2. การออกแบบระบบการให้บริการ (delivery system design)	.311	4	.072	3
3. ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (decision support)	.313	3	.074	2
4. ระบบข้อมูลสารสนเทศหรือข้อมูลข่าวสารทางคลินิก (clinical information systems)	.337	2	.052	5
5. ระบบสนับสนุนการจัดการดูแลตนเอง (self-management support)	.268	5	.050	6
6. การมีส่วนร่วมของชุมชน (community)	.352	1	.119	1

จากตารางที่ 1 ความต้องการจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังของผู้ปฏิบัติงานจำแนกตามลักษณะการปฏิบัติงาน พบว่า 1) เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความต้องการด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน มากที่สุด (PNI modified = .352) รองลงมาคือ ระบบข้อมูลสารสนเทศ หรือข้อมูลข่าวสารทางคลินิก (PNI modified = .337) 2) ผู้ช่วย

เหลือดูแลผู้สูงอายุ (CG) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พบว่า มีความต้องการด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนมากที่สุด (PNI modified= .119) รองลงมา คือ ด้านระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (PNI modified = .074)

3.2 ความต้องการจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังของผู้ดูแล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูล (PNI PNI modified) ความต้องการจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังของผู้ดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง (n=30)

รายการประเมินความต้องการจำเป็น	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับ
	(M)	SD	แปลผล	(M)	SD	แปลผล		
1. ท่านได้รับทราบถึงนโยบายหรือแนวทางการในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังของ รพ.สต. หรือหน่วยงานสุขภาพที่เกี่ยวข้อง	3.47	1.34	ปานกลาง	4.23	1.20	มาก	0.221	7
2. ท่านได้รับการสื่อสารบอกกล่าวข้อมูลเกี่ยวกับภาวะเจ็บป่วยของผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยในครอบครัวจากทีมสหสาขาวิชาชีพสุขภาพ	3.57	1.24	มาก	4.20	1.14	มาก	0.178	9
3. ท่านมีส่วนร่วมวางแผนตัดสินใจ กำหนดเป้าหมายในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยในครอบครัว	3.90	0.98	มาก	4.17	1.10	มาก	0.068	12
4. ท่านได้รับข้อมูลด้านสุขภาพที่เอื้ออำนวย และสะดวกต่อการจัดการภาวะเจ็บป่วยและการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยในครอบครัว	3.27	1.32	ปานกลาง	4.23	1.33	มาก	0.296	5
5. ท่านมีคู่มือการดูแล/วิธีการจัดการภาวะเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยในครอบครัว	3.00	1.39	ปานกลาง	4.33	1.07	มาก	0.444	1
6. มีเทคโนโลยีสื่อสารข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพสามารถแจ้งเตือนกำหนดวันนัด การให้คำปรึกษา การแจ้งเตือนอื่นๆที่ตรงกับความต้องการของท่าน	2.93	1.33	ปานกลาง	4.00	1.26	มาก	0.364	2
7. ทีมสุขภาพมีการติดตามเยี่ยมบ้าน ประเมินภาวะสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยในครอบครัวท่านอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ	3.70	1.26	มาก	4.37	1.02	มาก	0.180	8
8. มีการประสานความร่วมมือและการใช้ทรัพยากรภายในชุมชน เพื่อให้การสนับสนุนการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยในครอบครัวท่านอย่างต่อเนื่อง	3.30	1.48	ปานกลาง	4.30	1.10	มาก	0.303	
9. มีระบบสนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยในครอบครัวท่าน	3.33	1.50	ปานกลาง	4.27	1.06	มาก	0.280	6
10. เจ้าหน้าที่/ทีมสุขภาพมีการจัดกิจกรรมที่ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีกับท่านอย่างสม่ำเสมอ	3.23	1.90	ปานกลาง	4.40	1.08	มาก	0.361	3
11. ท่านสนับสนุนส่งเสริมผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยในครอบครัวท่าน เข้าร่วมกิจกรรมชมรมหรือรวมกลุ่มกิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการจัดการภาวะเจ็บป่วยและการดูแล	3.90	1.85	มาก	4.57	1.05	มากที่สุด	0.171	10
12. ผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยในครอบครัวท่านมีทรัพยากรบุคคลในชุมชนที่คอยช่วยเหลือและเอื้อต่อการจัดการภาวะเจ็บป่วยและการดูแลตนเอง เช่น เพื่อนบ้าน หมอพื้นบ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน	3.90	1.87	มาก	4.40	1.05	มาก	0.128	11

จากตารางที่ 2 ความต้องการจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังของผู้ดูแล พบว่า มีความต้องการมีคู่มือการดูแลผู้สูงอายุ/วิธีการจัดการภาวะเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยในครอบครัว มากที่สุด (PNI modified = .444) รองลงมาคือต้องการมีเทคโนโลยีสื่อสารข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพสามารถแจ้งเตือนกำหนดวันนัดการให้คำปรึกษา การแจ้งเตือนอื่นๆ ที่ตรงกับความต้องการ (PNI modified = .364) และเจ้าหน้าที่/ทีมสุขภาพมี

การจัดกิจกรรมที่ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ดูแลอย่างสม่ำเสมอ (PNI modified= .361) ตามลำดับ

3.3 ความต้องการจำเป็นในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง พบว่า มีความต้องการมีเทคโนโลยีสื่อสารข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพสามารถแจ้งเตือนกำหนดวันนัด การให้คำปรึกษา การแจ้งเตือนอื่นๆ ที่ตรงกับความต้องการ มากที่สุด (PNI modified = .352) รองลงมาคือ ต้องการได้รับทราบถึงนโยบายหรือแนวทางการในการดูแล

ผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังของ รพ.สต. หรือหน่วยงานสุขภาพที่เกี่ยวข้อง (PNI modified = .315) และต้องการมีคู่มือการดูแลตนเอง วิธีการจัดการภาวะเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นกับตนเอง (PNI modified = .176) ตามลำดับ

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังในชุมชนที่สำคัญ คือบุคลากรไม่เพียงพอต่อความต้องการการดูแลในผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง ซึ่งการจัดการระบบบริการ ครบวงจรสำหรับผู้สูงอายุนั้นกำลังคนจำเป็นจะต้องมีความหลากหลาย และผสมผสานทักษะระหว่างกำลังคนหลัก แบบเป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ จากอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องของรูปแบบการดำรงชีวิตตามลำพังของผู้สูงอายุห่างไกลจากลูกหลานและญาติพี่น้องเป็นความเปราะบางที่ยากจะหลีกเลี่ยงได้ ในปัจจุบัน⁶ รวมทั้งสภาพร่างกายของผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังความสามารถในการดูแลตนเองลดลง การได้ยินและการมองเห็นลดลงเป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารทำความเข้าใจการดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วย และการเคลื่อนไหวการทรงตัว ไม่มีประสิทธิภาพยังผลในการมาตรวจตามนัดมีความยากลำบากตลอดจนปัญหาการหลงลืมการปฏิบัติตัว ไม่ถูกต้อง ล้วนเป็นสิ่งจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุที่ต้องให้ความสำคัญ⁷

ความต้องการในการพัฒนาเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังตามมุมมองของผู้ปฏิบัติงาน ผู้ดูแลและผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง คือ การส่งเสริมความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ครอบครัวและภาคีเครือข่ายต่างๆ และการสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐให้มีระบบ การให้บริการผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง การจัดการระบบสุขภาพที่ชัดเจนซึ่งสอดคล้องกับกรอบระบบสุขภาพที่พึงประสงค์⁸ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นชี้ให้เห็นว่า ความต้องการจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังของผู้ปฏิบัติงาน มีความต้องการให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง มากที่สุด ซึ่งการสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุส่งผลต่อภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ การสนับสนุนจากบุคคลในครอบครัว สังคม ให้สามารถสนองตอบต่อความต้องการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และการมีเครือข่ายทางสังคมช่วยส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพที่ดีขึ้น

ในผู้สูงอายุ⁹ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายยังทำให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุดีขึ้นและทำให้เกิดกระบวนการดูแลเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุได้อย่างต่อเนื่อง¹⁰ รองลงมาคือ มีความต้องการด้านระบบข้อมูลสารสนเทศหรือข้อมูลข่าวสารทางคลินิกซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์สุขภาพดิจิทัล กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2564 – 2568⁸ ด้านการพัฒนาบริการสุขภาพเพื่อให้คนไทยเข้าถึงการบริการที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง ใช้ทรัพยากรสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบยั่งยืนเป็นเป้าหมายสำคัญของกระทรวงสาธารณสุข การพัฒนาระบบสารสนเทศให้รองรับการเชื่อมโยงข้อมูลผู้ป่วยในภาพรวมทั้งหมดและนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัล เข้ามาใช้ในการจัดการตามกรอบระบบสุขภาพที่พึงประสงค์ (6 building blocks of a health system)

ความต้องการจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังของผู้ดูแล พบว่า มีความต้องการมีคู่มือการดูแลผู้สูงอายุ วิธีการจัดการภาวะเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยในครอบครัวมากที่สุด และมีเทคโนโลยีสื่อสารข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพสามารถแจ้งเตือนกำหนดวันนัดการให้คำปรึกษา การแจ้งเตือนอื่นๆ ที่ตรงกับความต้องการสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของผู้สูงอายุซึ่งจะช่วยให้ทั้งผู้สูงอายุและผู้ดูแลสามารถดูแลจัดการภาวะสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังได้ดียิ่งขึ้น และต้องการกิจกรรมที่ทำให้เกิดสัมพันธภาพ ที่ดีกับผู้ดูแลอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสัมพันธภาพภายในครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดูแลผู้สูงอายุของครอบครัว¹¹ รวมถึงความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลมีความสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุเช่นกัน¹² ความต้องการจำเป็นในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังพบว่า มีความต้องการมีเทคโนโลยีสื่อสารข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพสามารถแจ้งเตือนที่ตรงกับความต้องการมากที่สุด ซึ่งจะช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถจัดการในการดูแลตนเองได้เบื้องต้นในการเข้ารับการตรวจตามนัด สามารถขอคำแนะนำวิธีการจัดการภาวะเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นกับตนเองเบื้องต้นได้ การได้รับคำแนะนำความรู้ในการดูแลตนเองช่วยส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพในผู้สูงอายุ การดูแลจัดการตนเองเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกมีคุณค่าในตนเองความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ¹³ นอกจากนี้เทคโนโลยียังช่วยในการติดต่อสื่อสารกับครอบครัว ชุมชน และสังคมช่วยสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และก่อให้เกิดการเรียนรู้ทำให้ผู้สูงอายุรับรู้ข้อมูลทันเวลา

และกว้างขวางที่สำคัญผู้สูงอายุได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัย

1. สามารถนำข้อมูลความต้องการจำเป็นซึ่งสอดคล้องกับปัญหาความต้องการการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังกำหนดเป็นแนวทางการดูแล โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุ ส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรม การจัดการระบบสารสนเทศทางด้านสาธารณสุขให้สามารถเข้าถึงข้อมูลง่าย และคำนึงถึงการจัดสรรกำลังคนบุคลากรอย่างเพียงพอ

2. สามารถนำข้อมูลความต้องการจำเป็นนำไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล ส่งเสริมความรู้ด้านการดูแลและวิธีการจัดการภาวะเจ็บป่วยของผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังให้กับชุมชน ครอบครัว ผู้ดูแลและผู้สูงอายุ รวมทั้งมีการประเมินติดตามเยี่ยมบ้าน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยพัฒนารูปแบบการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังในชุมชนแบบมีส่วนร่วม

2. ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการส่งเสริมความรู้และพัฒนาสมรรถนะในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังของผู้ดูแลผู้สูงอายุ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เพื่อให้สามารถดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังได้อย่างมีประสิทธิภาพ

References

1. Kumsuchat S. Health problems and health care need among Thai elderly: poly recommendations. *Journal of Health Science* 2017;26(6):1156 - 64. (in Thai)
2. Sihapark S, Chuengsatiansup K, & Tengrang K. The effects and caregiving burdens of older persons in long-term care based on Thai culture. Bangkok: Health Systems Research Institute and Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute; 2013. (in Thai)
3. Khungtumneam K. Community health care process: the role of community nurse. *Journal of Phrapokklao Nursing College* 2016;27(2): 140-8. (in Thai)

4. Chinpitakwattana K. Needs assessment of caregivers' educaring infants and toddlers in child care center [dissertation]. Bangkok: Chulalongkorn University; 2015. (in Thai)
5. Thangkratok P. The role of the nurse in the chronic disease management. *Songklanagarind Journal of Nursing*. 2017;37(2):154-9. (in Thai)
6. Artsanthia J, & Pomthong R. The trend of elderly care in 21st century: challenging in nursing care. *Journal of The Royal Thai Army Nurses* 2018;19(1):39-46. (in Thai)
7. Ghimire K, & Dahal R. Geriatric care special needs assessment. Treasure Island (FL): Stat Pearls Publishing; 2024.
8. Information and Communication Technology Center, Office of the Permanent Secretary. Digital health strategy, Ministry of public health (2021–2025). Bangkok: Ministry of Health; 2021. (in Thai)
9. Sithikan W, Moolphate S, & Jaitae S. Factors associated with health promotion behaviors of the elderly in Banhong Subdistrict Municipality, Banhong District, Lamphun. *Lampang Medical Journal*. 2018;38(2):49–58. (in Thai)
10. Samantarath T. Development of a home visit model using 3 Tor control for bed-bound older adults. *Journal of Nursing, Siam University*. 2018;19(36):35–48. (in Thai)
11. Rattanosot C. Factors related to family care for the elderly in Suphan Buri. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University; 2016. (in Thai)
12. Sutthilak C, Wirojratana V, Puwarawuttipanit W, & Cheewakriengkrai L. Factors predicting health status on caregivers of elderly people with dementia. *Journal of The Royal Thai Army Nurses* 2018;19(1):191-200 (in Thai)
13. Ponpomma L, & Yodprasert T. Health promotion behavior among elderly person in Bansuan Sub-District, Chon Buri Province. *Journal of Health Science*. 2019;28(2):236-43. (in Thai)